

Dobre i złe transformacje

W skład ekonomii instytucjonalnej, mojej głównej dziedziny pracy naukowej, wchodzi m.in. problem zmiany ustrojów oraz czynników, które się za nimi kryją. Większe ustrojowe zmiany można podzielić na dobre i złe transformacje. Dobre to przechodzenie od gorszego do lepszego systemu instytucjonalnego, złe – odwrotnie, od lepszego do gorszego.

Ale według jakich kryteriów można dzielić transformacje na dobre i złe? Uważam, że należy uwzględnić trzy wymiary: 1. Jaki jest poziom rządów prawa? 2. Demokracja: czy władza jest wybierana w regularnych i uczciwych wyborach (co wymaga szerokiej wolności obywatelskich), czy też jest niewybieralna. 3. Jaki jest zakres wolności gospodarczej (której rdzeń stanowią własność prywatna i swoboda umów).

Można empirycznie udowodnić, że duże różnice czy zmiany ustrojowe w tych trzech zakresach silnie różnicują lub zmieniają jakość życia w kraju, zarówno pod względem ekonomicznym (poziom zamożności), jak i nieekonomicznym (długość życia, poczucie bezpieczeństwa w stosunkach z organami państwa i z innymi ludźmi itp.).

Dobre transformacje to z definicji takie, które poprawiają ustrój przynajmniej wedle jednego kryterium, nie pogarszając go w innych wymiarach. Taka transformacja zdarzyła się dzięki upadkowi socjalizmu, bardzo złego ustroju, w naszej części świata, a Polska była dotąd jej liderem. Tę transformację wyróżnia to, że poprawa objęła wszystkie trzy wymiary. (...)

Leszek Balcerowicz, *Dobre i złe transformacje* [w:] tegoż, *Wolno , rozwój, demokracja*, Wydawnictwo Czerwone i Czarne, Warszawa 2017, s. 408-409

fot. Adam Golec

LESZEK BALCEROWICZ

Profesor Szkoły Głównej Handlowej (SGH) w Warszawie; wicepremier i minister finansów w pierwszych dwóch niekomunistycznych rządach III RP oraz w latach 1997-2000; prezes Narodowego Banku Polskiego w latach 2001-2007; doktor honoris causa 31 uczelni krajowych i zagranicznych; wyróżniany prestiżowymi nagrodami i odznaczeniami – w Polsce: m.in. Orderem Orła Białego (2005 r.), najwyższym odznaczeniem państwowym, które otrzymał za wkład w transformację ustrojową, naszego kraju, oraz za granicą: m.in. nagrodami im. Milтона Friedmana, Ludwika Erharda, Friedricha von Hayeka, przyznanymi mu za promowanie wolności; honorowy przewodniczący brukselskiego think tanku im. Bruegla. Mistrz Polski juniorów w biegach przełajowych w 1965 roku. Założyciel i przewodniczący rady think tanku Forum Obywatelskiego Rozwoju.

60 lat LSM
Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej LSM

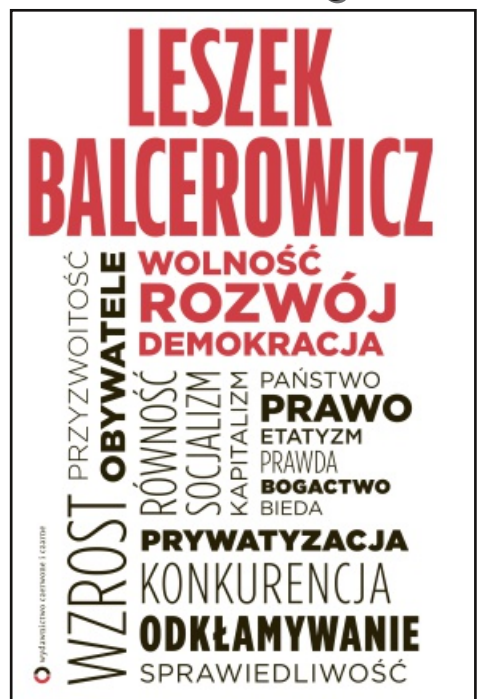

wydawnictwo czerwone i czarne

FOR
FORUM
OBYWATELSKIEGO
ROZWOJU
www.for.org.pl

10 LAT

Spotkanie autorskie i promocja książki Profesor LESZEK BALCEROWICZ Wolno , rozwój, demokracja

Drodzy Czytelnicy!

Oddaję w Wasze ręce wybór swoich esejów, artykułów, wystąpień z okresu 1989-2016. Obejmuje on kilka tekstów dotąd niepublikowanych. Inne pojawiły się w rozmaitych miejscach. Cały zestaw ukazuje się w zwartej i uporządkowanej formie po raz pierwszy. W procesie selekcji starałem się zminimalizować powtórzenia, pomiąłem też teksty o charakterze zbyt technicznym. To, co pozostało, dotyczy jednak wszystkich zasadniczych problemów, którymi się zajmowałem jako analityk i publicysta oraz jako uczestnik życia publicznego w Polsce w okresie ustrojowej transformacji.

Zbiór obejmuje teksty powstałe ze względu na szczególne okoliczności. Do takich należy zwłaszcza pozycja nr 1: przemówienie, jakie wygłosiłem w Sejmie 17 grudnia 1989 r., otwierając debatę nad pakietem ustaw, których wprowadzenie miało wyprowadzić Polskę z inflacyjnej i budżetowej katastrofy i zapoczątkować ustrojową transformację polskiej gospodarki. (...) większość esejów i artykułów to produkt mojej regularnej działalności „oświeceniowej”.

Jest jeden szczególny powód, dlaczego warto zajmować się szeroko pojmowaną ekonomią, a przynajmniej znać jej podstawowe ustalenia. Otóż większość dyskusji w polityce dotyczy rozmaitych zagadnień gospodarczych (stabilności i wzrostu gospodarki, zatrudnienia i bezrobocia, rodzaju i skali nateżenia nierówności itp.), a większość formułowanych w nich diagnoz i propozycji to rozmaite recepty na klęskę przedstawiane jako recepty na cud. Dotyczy to z pewnością Polski i większości innych krajów postsocjalistycznych. Uważałem i uważam, że trzeba się rozmaitym popularnym ekonomicznym mitom czy wręcz bredniom przeciwstawić, bo ich triumf w polityce jest nieszczęściem dla społeczeństwa. Robiłem to niemal przez całe swoje dorosłe życie i robię to nadal.

Większość tekstów opatrzyłem swoimi komentarzami, napisanymi w pierwszej połowie lipca 2017 r. Odnoszą się one do szczególnych okoliczności, w jakich powstawał dany tekst, lub komentuję jego treść z dzisiejszej perspektywy.

Zamieszczone w książce pozycje uporządkowano chronologicznie: od najwcześniejszych do najpóźniejszych. Daje to czytelnikowi możliwość prześledzenia, czym zajmowałem się w kolejnych latach i jak kształtowały się moje poglądy na określone tematy.

(...)

Leszek Balcerowicz, *Wstępy* [w:] tegoż, *Wolno, rozwój, demokracja*, Wydawnictwo Czerwone i Czarne, Warszawa 2017, s. 14-15

60 lat LSM
Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej LSM

wydawnictwo czerwone i czarne

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
www.for.org.pl
10 LAT

Spotkanie autorskie i promocja książki
Profesor
LESZEK BALCEROWICZ
Wolno ,
rozwój, demokracja

Prowadzenie - **Ewa Hadrian**

Spotkanie odbędzie się

w niedzielę 15 października 2017 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29, www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny

W czasie spotkania będzie można nabyć książkę prof. Leszka Balcerowicza pt. *Wolno, rozwój, demokracja*, Wydawnictwo Czerwone i Czarne, Warszawa 2017